

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΜΟΥ

• • • • • • • • • • • •

ΚΑΤΑ μῆνα Αύγουστον τοῦ ἔτους 1867 εὐ-
ρισκόμην εἰς χεῖρας τῆς συμμορίας τοῦ ἀρχι-
ληστοῦ Κωνσταντέλου, αἰχμαλωτος, ἀνα-
μένων ἃ τὴν ἀπολύτρωσιν ἢ τὸν θάνατον, διότι ἐπὶ
τοιούτων ὑποθέσεων ὑπάρχει κανὼν ἀπαράβατος, τη-
ρούμενος μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας παρὰ τῶν λη-
στῶν, καθ' ὃν ὁ παρ' αὐτῶν αἰχμαλωτιζόμενος ἢ λύτρα
πρέπει νὰ καταβάλῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ. Ἀπαίσιον διλημμα,
ἐνώπιον τοῦ δποίου ἦμην ἐκτεθειμένος κατὰ τὴν ἐνω-
έποχήν, μικρός, δεκαετής περίπου, καὶ ἀνεπαυόμην
ὑπὸ τριῶν ληστῶν φυλασσόμενος ἐν τινι φάραγγι τῆς
Στερεᾶς Ἑλλάδος, πλησίον ἵσως τῶν τότε συνόρων τοῦ
κράτους. Τὴν θέσιν δὲν δύναμαι νὰ δρίσω, διότι οἱ λη-
σταὶ ἐπιμελῶς ἀπέφευγον νὰ μοὶ ἀνακοινῶσι τὸ δρομο-
λόγιον αὐτῶν ἐκ φόβου μήπως προδώσω κατόπιν τὰ χω-
ρία, παρ' ὃν ἐτύγχανον περιθάλψεως. Ή ὅλη συμμορία
τοῦ Κωνσταντέλου ἀπετελεῖτο ἐξ ἐννέα ληστῶν, ὡς οἱ ἐξ
εἰχον ἀποχωρισθῆ εἰς ἴδιαιτέρων ὄμαδα (μπουλούκι), εὐ-
ρισκόμενοι ἀλλαχοῦ εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ πα-
τρός μου περὶ τῶν λύτρων, οἱ τρεῖς δὲ εἰχον ἐπιφορτισθῆ
τὴν φυλακήν μου.

'Ανεπαύοντο ὅθεν οἱ λησταὶ ἐν τῇ συσκίῳ φάραγγι τοῦ
δρούς, βέβαιοι κατὰ τὸ φαινόμενον ὅτι οὐδεὶς θὰ ἥρ-

χετο νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν των. Ὅτο λαμπρὰ θερινὴ ἡμέρα, καὶ ὁ πρὸ τινῶν ὥρῶν ἀνατείλας ἦλιος κατηγάζε διὰ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τὴν πέριξ γραφικὴν τοποθεσίαν. Οἱ δύο τῶν ληστῶν διεσκέδαζον γαρτοπαῖζοντες ὑπὸ τὰ φυλλώματα τῆς φάραγγος, ἐγὼ ἡμην ἀπησχολημένος εἰς τὸ παίγνιον αὐτῶν, ὁ δὲ τρίτος ληστὴς ὄλιγῳ πέραν κατεγίνετο ψήνων εἰς τὴν πυρὰν τεμάχιον ἀμνοῦ, κομισθὲν παρὰ τινος χωρικοῦ, φροντίζων ὅπως διασκεδάζηται αὐθωρεὶ ὁ ἐκ τῆς πυρᾶς ἀναδιδόμενος καπνός, ὅστις ἥδυνατο ἵσως νὰ καταδείξῃ τὸ κρησφύγετον τῶν ληστῶν. Αἴφνης περὶ τὰ τριάκοντα βήματα μακράν μας εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῆς φάραγγος, θορυβώδεις συνομιλίαι καὶ παταγώδεις γέλωτες ἀντήχησαν.

Οἱ λησταὶ ἀνεπήδησαν ἔντρομοι διὰ τὸ ἀπρόοπτον καὶ καινοφανὲς τοῦ πράγματος καὶ ἔλαθον ἀνὰ χεῖρας τὰ ὅπλα, εἰς δὲ τούτων ἐπροχώρησε μετὰ πολλῶν προφυλάξεων, ἵνα ἴδῃ τί συνέθαινεν. Εἰσεχώρησεν ὑπὸ τὰ δένδρα κρυπτόμενος, ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἀνέμετο ἐν ἀγωνίᾳ, καὶ μετ' ὄλιγον ἐπανῆλθε τεταραγμένος, μὲ φυσιογνωμίαν φρικωδῶς ἤλλοιωμένην.

— Εἶναι δύο φαντάροι κοντά μας, εἶπε, καὶ πάρα πέρα ἄλλοι· σηκωθῆτε γλήγορα γιατὶ χαθήκαμε. Καὶ σύ, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμέ, μὴ βγάλης τοιμουδία γιατὶ σ' ἔφαγα. Καὶ ἀνέσπασεν ἐκ τοῦ σελαχίου ὅξὺ ἐγχειρίδιον μετὰ λαβῆς ἀργυρᾶς (χαριπί).

Οἱ ἄλλοι δύο λησταὶ μὲ παρετήρησαν δι' ἀγριωπῶν βλεμμάτων, ἐπιδοκιμάζοντες τὰ παρὰ τοῦ συντρόφου των λεχθέντα, καὶ ἀνευ χρονοτριβῆς φορτωθέντες τὰ πράγματά των, ἦτοι δύο τρεῖς ἀνδρομίδας, δύο ἀσκούς πλήρεις ὕδατος, τὰ ταγάρια των μετὰ τῶν χρειωδῶν καὶ τροφίμων, τὰς κάπας των καὶ τὰ ὅπλα, εύρεθησαν μετ' ὄλιγον ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

Τὰ τῆς πορείας ἐκανόνισεν ὁ νοημονέστερος ληστὴς τῆς

δμάδος, ὁ Κώστας Ντουλαβέρης, μελαγχροινὸς νεανίας,
βραχύσωμος καὶ εὐσταλῆς.

— Ἐδῶθε θὰ πᾶμε, εἶπε, δεῖξας τὴν πρὸς τὸ ὄρος
ἀνωφερῆ διεύθυνσιν τῆς φάραγγος, ἣν ἀκολουθοῦντες
ἔμελλομεν ν' ἀπομακρυνθῶμεν τῆς θέσεως, ἐν ᾧ ἔφανησαν
οἱ στρατιῶται. Καὶ ἔξαγαγὼν τῆς θήκης της μεγάλην
στρεπτὴν καὶ κοπτερωτάτην σπάθην, πάλλαν καλουμέ-
νην, «σὺ τράχα μπροστά μας, μοὶ εἶπε, τράχα γλήγορα,
μὴ βγάλῃς μιλίᾳ γιατὶ τοίκ ν' ἀκούσω σοῦκοψα τὸ κε-
φάλι». Καὶ διέγραψεν ἐν τῷ αἰθέρι μεθ' ὅρμης κύκλον διὰ
τῆς γυμνῆς πάλλας του, ἵς ἡ αἰχμὴ σχεδὸν μὲν ἥγγισε,
καὶ ἵς ἡ λεπίς ὑπὸ τὸ φῶς ἀκτῖνος τινος τοῦ ἡλίου, διὰ
τοῦ φυλλώματος διερχομένης, ἦστραψεν ἀπαισίως, προ-
ξενήσασά μοι τρόμον καὶ φρικίασιν ἄμετρον.

Απ' ἀρχῆς τοῦ ἐπεισοδίου μυρίαι σκέψεις ἀστραπηδὸν
διῆλθον διὰ τοῦ παιδικοῦ ἐγκεφάλου μου. Τὸ πρῶτον,
ἐκ τοῦ θορύβου τῶν γελώτων εὔλογός τις ἀνησυχία διὰ
τὴν ἀσυνήθη τροπὴν τῶν πραγμάτων μὲν κατέλαβε, ἵτις
μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ληστοῦ καὶ τὰς ἀπειλάς του
μετεβλήθη εἰς στυγνὴν ἀλλοφροσύνην διὰ τὸ κρίσιμον τῆς
θέσεώς μου. Τὸ αἷμά μου ἐπάγωσεν εἰς τὰς φλέβας μου
καὶ κρύος ἴδρως περιέλουσε τὸ σῶμά μου. Ἐμεινα ἀκίνη-
τος, ἐν φρικτῇ ἀφαιρέσει παρατηρῶν τοὺς ληστὰς ἐτοι-
μαζομένους πρὸς ἀναχώρησιν, καὶ εἰδόν μὲν ἀπλανὲς ὅμιμα
τὴν γυμνὴν πάλλαν, ἵνα ὁ ληστὴς προώριζεν εἰς τοσοῦ-
τον τρυφεράν μετὰ τοῦ λαιμοῦ μου συνέντευξιν. Ρεμβὸς
καὶ ἀλαλος ἰστάμην ἀπέναντι τοῦ ληστοῦ, ἐδέησε νὰ
ψαύσῃ τὸ πρόσωπόν τὸ ἐκ τῆς φορᾶς τῆς πάλλας του προ-
ξενηθὲν ῥεῦμα ἀέρος ἵνα μὲν ἔξεγειρη τῆς νεκρικῆς ἀπα-
θείας μου. Ανεμέτρησα τότε μετὰ ψυχρότητος τὴν δει-
νὴν θέσιν μου, καὶ, περίεργον εἶπεῖν, συνῆλθόν πως ἐκ τῆς
καταλαβούσης με φρικιάσεως. Εὔρισκό μην πρὸ καταδι-
καστικῆς ἀποφάσεως ἀμετακλήτως ἐκδοθείσης, ἵς ἡ ἐκ-

τέλεσις ἐπέκειτο κατὰ πάσαν στιγμήν, καὶ ἀσυνειδήτως ὑπετάγην εἰς τὴν κακήν μου μοῖραν. Ἐξωκειώθην, δύναμαι νὰ εἴπω, πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ πως ἔγενόμην ψυχρότερος ἀπέναντι αὐτοῦ. Ἀκατανόητος ἀληθῶς ἐναλλαγὴ τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων.

Οὐδὲ λέξιν ἔξεστό μισα ἀλλ' ἐβάδισα ἐπὶ τοῦ ἀνωφεροῦς μονοπατίου, μεθ' ὅσης εὐχερείας μοὶ ἐπέτρεπον οἱ κλονούμενοι πόδες μου. "Οπισθέν μου ἤκουον τὴν πνοὴν τοῦ ληστοῦ Ντουλαβέρη, ὃστις ἐβάδιζεν ἐγγύτατα μετ' ἐμέ, κρατῶν τὴν σπάθην γεγυμνωμένην καὶ προσβλέπων με, ὡς ἀρπακτικὸν ὄρνεον τὴν λείαν του· κατόπιν ἤρχοντο οἱ δύο ἔτεροι λησταί. Μετ' ὅλιγον εἰσῆλθομεν ἐντὸς τῆς κοσμούσης τὴν πλευρὰν τοῦ ὄρους λόχμης, καὶ μετὰ πορείαν ἐνὸς τετάρτου σχεδὸν τῆς ὥρας, ἐσπευσμένην καὶ ὅσον οἶόν τε ἀθόρυβον, κατελήξαμεν εἰς πυκνὸν σύδενδρον μέρος. Σκέψις τότε ἐγένετο μεταξὺ τῶν ληστῶν ἢν ἔπρεπεν ἐκεῖ νὰ διαμείνωμεν ἢ νὰ προχωρήσωμεν, ὑπερίσχυσε δὲ ἡ γνώμη νὰ κρυφθῶμεν ἐκεῖ, διότι εὑρίσκομεθα εἰς τὸ πέρας σχεδὸν τοῦ πυκνοῦ τοπείου, ὅπερ τόσῳ καλῶς μᾶς ἀπέκρυψεν, ἀπώτερον δὲ ὑπῆρχε πεδιάς, ἐν ᾧ ἡ πορεία μας ἦδύνατο νὰ γίνη καταφανῆς εἰς τοὺς στρατιώτας. Ἐξηπλώθημεν κατὰ γῆς, ἐμὲ δὲ ἐτοπιθέτησαν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, ἵνα ἐπιβλέπωσιν εὐχερέστερον τὰ κινήματά μου. Ο Ντουλαβέρης ἀκόμη ἐκράτει τὴν πάλλαν γυμνήν, καὶ ὁ ἔτερος, Ἀθανάσιος καλούμενος, οὗ τὸ ἐπώνυμον δὲν ἐνθυμοῦμαι, εἶχεν ὅντες χειρας τὸ χαρμπί του. Κάτωθεν ἡμῶν εἰς ἑκατὸν σχεδὸν βημάτων ἀπόστασιν διήρχετο πλατεῖα δημοσία ὁδός.

Δὲν διαμείνωμεν πολὺ ἐν ἀκινησίᾳ καὶ ἐν ἀγωνιώδει προσδοκίᾳ. Μετά τινα λεπτὰ ἐκ τῆς καμπῆς τῆς ὁδοῦ ἐφάνη προχωρῶν εἰς στρατιώτης, εἴτα ἔτεροι δύο, κατόπιν πέντε, ἐπειταχ ἐφάνησαν καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἡσαν πάνοπλοι, τὰ δὲ ὅπλα καὶ αἱ λόγχαι αὐτῶν ἤκτινοβό-

λουν ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας. Ὁλονὲν ἐπλησίαζον, καὶ ἥλθεν ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν διῆλθον ἀκριβῶς κάτωθεν ἥμῶν. Ἡσαν εἰκοσιπέντε περίπου εὐσταλεῖς ἀνδρες τοῦ ἀποστάσματος, ἐκ τῶν ἐπιλέκτων ἔκεινων, οἵτινες ἀψηφοῦσι τὰς πορείας καὶ τὸν κάμπατον. Τόσον πλησίον μου διῆλθον, ὡστε πρὸς στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι μὲ τρία πηδήματα ἥδυνάμην νὰ τοὺς πλησιάσω. Οἱ λησταὶ ἔθεωντο αὐτοὺς διερχομένους μετὰ τρόμου καὶ συγκινήσεως. Η ἐλαχίστη κραυγὴ μου ἤρκει νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν στρατιωτῶν καὶ τὴν ἀπηνῆ τῶν ληστῶν καταδίωξιν. Ἀλλὰ πῶς νὰ κραυγάσω, πῶς νὰ κινηθῶ, οὔτωσεὶ ἀγρίως ἀπειλούμενος; Ἡδυνάμην νὰ προκαλέσω τὸν ὄλεθρον τῶν ληστῶν, ἀλλὰ πρότερον θὰ ἐπιπτον ἀφεύκτως θῦμα τοῦ θράσους μου. Περὶ τούτου δὲν ὑπῆρχε λόγος ν' ἀμφιβάλλω, διότι ἐγνώριζον κάλλιστα τὰς διαθέσεις τῶν ληστῶν.

Οὕτως ἀφῆκα τὴν εὔκαιρίαν νὰ διαφύγῃ, καὶ χωρὶς λέξιν νὰ ἐκστομίσω εἰδὸν τοὺς στρατιώτας ἡσύχως ἀπομακρυνθέντας καὶ ἔξαφνισθέντας εἰς τὴν ἀντίθετον καμπὴν τῆς ὁδοῦ. Οἱ λησταὶ ἀνέπνευσαν, ὡσεὶ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ δεινοῦ ἐφιάλτου, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἕγω, ὅστις ἐπ' ὄλιγον ἥδεως προσβλέψας τὴν ἐγγὺς πρὸς στιγμὴν ἀναλάμψασαν προσωποίησιν τῆς ἐλευθερίας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν τῆς αἰχμαλωσίας, ἀφ' ἧς ἀπηλλαγὴν μετὰ τινα χρόνον, κατόπιν πληρωμῆς ὀγκωδῶν λύτρων ὑπὸ τοῦ πατρός μου εἰς τοὺς ληστάς.

Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ μόνη περίστασις τῆς αἰχμαλωσίας μου, καθ' ἣν ἡ ζωὴ μου διέτρεξε πραγματικὸν κίνδυνον, καὶ τὴν ἀναπολῶ πάντοτε μετὰ συγκινήσεως, καὶ τοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἔκεινης εἰκοσιδύο ὅλα ἔτη διέρρευσαν, μὴ δυνηθέντα νὰ μειώσωσι τὴν ζωηρότητα τῶν ἀλγειῶν μου τῆς ἥμέρας ἔκεινης συναισθημάτων.

Παρὰ τῶν ληστῶν ἡχμαλωτίσθην περὶ τὴν μεσηβρίαν

τῆς 23 Μαΐου 1867, ἐνῷ διηρχόμην ἔφιππος ἐκ τῆς θέσεως, ἐν ᾧ ἀνηγέρθη ὥδη τὸ νεκροτάφεῖον τῆς πόλεως Πατρῶν. Τοῦ τρόπου τῆς συλλήψεώς μου, τῆς παρὰ τοῖς λησταῖς διαβιώσεώς μου, καὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς λαβόντων χώραν ἐπεισοδίων διατηρῶ πάντοτε τὴν ἀνάμνησιν. Εἰς τούτων δὲ τὴν ἀναγραφὴν ἵσως ἀλλοτε ἐνδιατρίψω λεπτομερέστερον.

Πάτραι, Ιούλιος 1889

Δεον. Ἀλ. Φωκᾶς

Ε Δ Ω Κ Ι' Ε Κ Ε Ι

* 'Η γυνὴ μέμφεται τὴν φιλαρέσκειαν τῆς ἄλλης, διὰ τὸν λόγον ὅτι γίνεται αὕτη πρόσκομψα εἰς τὸ νὰ ἀρέσκῃ ἡ ίδια.

* 'Ο λέγων ἐν ψεῦδος δὲν προβλέπει εἰς ποίαν βάσανον θὰ ὑποβληθῇ : ὅτι θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐπινοήσῃ χίλια ἄλλα διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ πρῶτον.

* 'Η συκοφαντία εἶνε ως τὸ κιβδηλὸν νόμισμα, τὸ ὁποῖον δὲν τολμᾶ μὲν πᾶς τις νὰ ἐκδώσῃ, ἀλλ᾽ ὅταν περιέλθῃ εἰς χειράς του τὸ θέτει εἰς κυκλοφορίαν ἀσυστόλως.

* Πολλοὶ κυβερνῶσι λαοὺς καὶ κράτη. Ἀλλὰ τις ἐξ αὐτῶν γνωρίζει νὰ κυβερνᾷ ἑαυτόν;

* 'Η μετριοφροσύνη ἀποδαίνει ἐνίοτε τὸ χείριστον τῶν ἐλαττωμάτων. "Αν εἶνε κακὸν νὰ ὑπερτιμᾶ τις τὴν ίδιαν ἀξίαν, εἶνε κάκιστον ἐπίσης νὰ ἀφίνη νὰ τὴν ὑποτιμῶσιν οἱ ἄλλοι.

* "Εκαστος θεωρεῖ ἑαυτὸν δυστυχέστερον τῶν ἄλλων. 'Αλλ' ἔαν ὅλοι οἱ ἀνθρωποι ἔφερον εἰς ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον τὰς δυστυχίας των ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀνταλλάξωσιν αὐτάς, εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἔκαστος θὰ ἀπήρχετο ἐκεῖθεν, ἀποκομίζων εὔχαριστως τὴν ίδιαν δυστυχίαν καὶ πάλιν.